

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrť leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrť leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 7. grudna 1877.

List 49.

Čast uršulinskega reda,

ali:

Častitljiva Marija Jezusovega včlovečenja.

II.

Iz uršulinskega samostana v Quebec-u v Ameriki je 21. oktobra 1877 uršulinskim samostanom v Evropi poslano naslednje pismo:

Cantatate Domino canticum novum! Hvalite Gospodu novo pesem!

Vvod k prištevaniu naše častite Matere Marije Gujard-ove, Jezusovega včlovečenja, med zveličane in med svetnike.

Častita Mati in ljubljene Sestre! Mesec kimovec mora dobiti imeniten prostor v letnikih sv. Uršule. Zdelo se Vam bo morebiti, da Vam naše veselje prepozno naznanjamo, toda čakati smo morale Rimskih sodnijskih (preiskovalnih) pisem, ki to veselje poterjujejo. Konečno, da odgovorimo z besedami monsign. Pâsquet-a, našega odvetnika v Rimu, „konečno je naša velika ustanovnica od Cerkve izrečena za „Častitljivo“ po velikem, svetem papežu Piju IX; in oziroma na poblaženje (prištetje med blažene) je vse vpeljano s takimi okoliščinami, ki nam dajejo upati, da se bo tudi v prihodnje vse prav obnašalo. Smemo se v to veselje podati in obhajati ta srečni dogodek še enkrat, in to mora biti verhunec našega veselja“.

Naj povemo z zahvalo, da naše sestre v Nici so imele srečno misel ter so nam po daljnopisu naznanile, da se bo ta reč obravnavala 15. kimovca; čast. o. Richaudeau (r. Rišodó) pa je to naznanil evropejskim (samostanskim) občinam. O kako srečen dan za nas je bil 10. kimovca, ki nam je zjutraj ob 10 prinesel daljnopisno naznanilo! Naznanile smo to tudi našim sestram v „Trois-Rivières“ in drugim samostanom po Ameriki. Sreda, četrtek in petek so bili dnevi nenavadne pobožnosti; duhovni in svetni so se zbirali v naši cerkvi ter so svojo zahvalo z našo sklepali ob znožji tabernakeljna, nad katerim je bilo sv. Rešnje Telo skoz 40 ur izpostavljeno. Druge občine po mestu so obhajale te ure vednega češenja. Poslednjič je zasijala spomina vredna sobota. Bile so serca v Rimu, ali marveč v presv. Sercu Jezusovem, vtopljene k ponižni in zaupljivi prošnji. — Mislite si naše pričakovanje, častite Matere in ljubljene Sestre; — štele smo ure... poslednjič pridejo proti 3 popoldne naš preč. vikši škof v parlatorio (besedno sobo); sami, če tudi bolni in z opravili preobuti, so nam blagovolili prinesiti daljnopis gosp. Pâsquet-a, ki so ga bili ravno prejeli, namreč: „Hodie causa in-producta optime. — Danes je reč vpeljana prav najbolje.“

Ko bi trenil, je bilo sporočilo znano po vsem samostanu; nektare se veržejo na kolena v hvalo; druge tekó v kapelo, zopet druge k grobu (častite Marije Gujardove) „Te Deum“ zapét; nektare ostanejo nepremaknjeno na mestu in si komaj upajo verjeti toliko srečo. Naša častita prefekta, M. Gabriela, ki je tolikrat Boga prosila, naj ji ne dá umreti, dokler ne doživi tega veselja, se je jokala veselja, češ, zdaj je prišla njena poslednja ura; treba jo je bilo opomniti, da svoj „Nunc dimittis...“ Zdaj pusti v miru...“ naj še le potlej opravi, kadar bo izrečena za „sveto“.

Eno uro pozneje so nam Sestre iz Klermont-a zopet po telegramu naznanile trikrat srečno sporočilo, in zvišale so s tem naše veselje.

Nikoli še ni bila v našem samostanu tolika živóat in tako splošna prevesela radost; blagrovale smo celó telegraf, ki je naznanil veselje tolikim sercem. O kakošen je bil ta Te Deum! Kako neprejepljivo naznanovanje zahvale v naj globokejšem sercu! — Večer je pretekel v pogovorih o lepih spominih tega dneva. Naša „častitljiva“ Mati (namreč, ranjca Marija) je prestopila prag posvečenega dvora, in bila je od cerkvenih poglavarjev pozdravljena z „dobrodošla“; kmalo, tako upamo, njene čednosti in njeni spisi, ki so bili od nezmotljivega poglavarja Cerkve preiskani in naznanjeni, dobijo tehtnost in čisto novo svetlost. Kako zelo je povzdignjena že z naslovom „Častitljiva“! Ena misel nas vse prešnjuje, častite Matere in ljubljene Sestre! Izrečenje sv. Angele za „Blaženo“ l. 1768 je potrdilo hčere sv. Uršule v predvečer njih velikih bojov, in dalo jim je celó serčnost za mučenstvo, marterstvo; njeno izrečenje za „Sveto“ l. 1807 je bilo kakor vvod za povišanje reda, za njegovo razširjenje in razcvét po vesoljnem svetu, s čemur se vresničuje zagotovilo, ki je bilo dano naši občudovanja vredni ustanoviteljici, da namreč ta red ne bo iztrebljen. Kaj pa naj pomeni ta veliki svetilnik, ki so ga Pij IX naše dni postavili veliki družini sv. Uršule v tem trenutku, ko naše serca čutijo potrebo, da se v svojem apostolskem poklicu bolj poživimo in bolj priserčno sklenimo? (Konec nasl.)

Luč in temota,

ali

oče satan v rokovica.

Pričakovali smo luči, in glej tu temoto!
Izaija 59, 9.

Omika je dvojna: prava in lažnjiva, tedaj tudi pravi in lažnjivi prijatli luči. Kdor je prijatelj prvi,

se vé, bo nasprotnik drugi. Priméra med njima je, kakor med lučjo in temoto.

S keršanstvom je prišla prava, neskončno dobrodelna omika na svet. Njen božji ustanovnik govori: „Jaz sem luč svetá, kdor mene sledi, ne bo hodil v temi, temuč bo imel luč življenja. (Jan. 8, 12.) S tim se tedaj Kristus primérja solncu. Kakor solnce razliva po vesoljnem stvarjenji luč in gorkoto, vonjavo in rodovitnost, ter vse oživlja; tako razsvetljuje in osrečuje keršanska vera vse ljudi. Zakaj Jezus Kristus je prava luč, „ki razsvetljuje vse ljudi, kateri pridejo na ta svet“. (Jan. 1. 9.) Njega je pobožni starček Simeon po navdajanji sv. Duha imenoval „luč v razsvetljenje nevérníkov“.

S tim imenitnim verskim naukom sklepa apostelj tehtni uravni uk: „Bili ste nekda temota, zdaj ste pa luč v Gospodu; živite tedaj kot otroci luči! zakaj sad luči se kaže v vsi delavnosti dobrega, v pravičnosti in resnici, in skusite, kar je Bogu dopadljivega, ter ne imejte opraviti s praznimi deli temote, marveč strahujte jih.“ (Efež. 5, 6—11.) Le samo s to lučjo zamore svet v resnici srečen biti, drugač pa gotovo nesrečen. Dokler ne bo ta luč sveta razsvetljevala in skoz in skoz pregrevala, dotlej ne more biti dobro na svetu. Premisli to dobro in prepričaj se boš, da človek, kterege ta sveti ogenj ne pregreva, ne bo tako delal, da bi bilo občinstvu v prid in prav, vodo bo napeljal le na svoj lastni mlin. Naj le kdo pogleda, kam se svet dervi, kako goljufija, tatinstvo, strašna odertija, morije, vsaktere krivice tolko huje gospodujejo, kolikor bolj se Kristusova luč pod mernik potiska z vso potubo in silovitostjo.

Kdor nauk Jezusov spolnuje, le samo ta je v resnici prijatelj luči. On sveti svetu na vse strani z lučjo poštenosti, dobrote, pravice. Ali škoda, da svet pač malo pozná to luč . . . Ljubil je in še ljubi temoto bolj, kakor luč.

Bolj kakor kedaj zapira sedanji čas okó luči sv. evangelija, zato se vedno bolj zgostujejo nad njim črni oblaki. Bolj kot kedaj iše brezvera in nevera ugasniti luč sv. vere, zato vedno bolj gosto temo gazi. Veči kakor sicer so nevarnosti za vero, zakaj obilniši, močnejši, ošabniši in predrzníši so postali sovražniki vere. Sovražniki pa svoje zapeljevanja trosijo v priliznjeni, blišči in prijazni zunanji podobi — prav po zgledu svojega očeta satana, kateri vé s skušnjavami greh tolikanj prijeten kazati, dasiravno je naj gerši pošast.

Glej tedaj, človek, da te ugasne v tebi luč sv. vere. Misli pogosto na besede Odrešenikove: „Verujte v luč, dokler luč imate, da bote otroci luči.“ (Jan. 12, 36.) Spominjaj se tih besedi posebno v naših dnevih, ko se načela popolne verske svobode, to je, razuzdanosti, sprejemajo in razširjajo, ko ima vera in nevera enako veljavo, resnica in zmota enako prostost. Kolika zmešjava v naj imenitnejših zadevah mora tako nastati med ljudmi, ko jim je v naj tehtniši reči vse vnečmarno, če je prav, ali ne! Pravo razsvetljenje je razsvetljenje po Jezusu Kristusu. On pravi: „Jaz sem prišel kot luč na svet, da bi nihče, kdor v me veruje, ne ostal v temoti.“ (Jan. 12, 46.) Ta luč nam razsvetljuje pamet, širi koristne znanosti, preganja zmote, kaže povsod na Boga in večnost, ker le v Bogu in iz Boga je to, kar je pravo, dobro in popolno.

Kraljevi prerok govori: „Tvoja beseda je svetilnica mojim nogam, in luč na mojih potih“ (Psalm 118, 105), in pripoznavá: „Razsvetljenje tvojih besedi razjasnuye, in dela tudi priproste razumne.“ (Psalm 148, 130.) Tega razsvetljenja, te luči prosi kristjan Očeta svetlobe, od kterege prihajajo vsi popolni darovi, katerim ni treba zboljšanja. „Pošlji mi svojo luč in svojo resnico,

da me vodi in pripelje na tvojo sveto goro in v tvojo stanovanje.“ (Ps. 42, 3.) Ni je modrosti, kakor ta, ktero nam je Jezus Kristus prinesel iz naročja večnega Očeta in jo je v katoliški Cerkvi zapustil za vse ljudi, po vsih krajih in o vsih časih, ter jo vedno varuje. Zato gorje svetu, vsak dan huji gorje, dokler se posamezni in v skupnosti k Jezusovemu nauku, k Njegovi luči ne poverne!

Lažnjiva, tej luči nasprotna olika že veliko razdjanje dela v nesrečo narodov, in ni vredna imena olike. Loti se vsega, napada vse, tudi naj svetejše, sv. vero. Veri podlago spodkopati, njeno božjo veljavo zatreti, njene skrivnosti in čudeže utajiti, vse sveto in vzvišeno poteptati, v ta namen se vedno péha, in na to žene, da bi ne ostalo drugega kakor zgolj umoverstvo (racionalizem), ali novo nevértstvo. To je tista vražja ošabnost, ki noče verovati, česar ne razumeva, ne razumeva pa pri vsem tem nič ne. Zná teptati naj večí skrivnosti, ne vé skrivnosti, tudi naj drobnejše prošeno zernce naređiti. Lažnjiva omika je storila svoje priveržence dvomljivce in nevértce. Napravila je po neprenehoma spreminjavnih mnenjih in terditvah nesrečne zmešnjave in pogreznila toliko ljudi v černo noč pogubnih dvomov.

Lažnjiva omika je mislila svet predrugačiti po razširjanji preobitnih pisarij. Človek se ustraši njih neizmernega števila in je prisiljen z vsimi dobro mislečimi zdihniti nad neizrečeno nesrečo, ki se širi po zanikarnih bukvah, dnevnikih in časnikih. Pošastne so neumnosti, brezbožnosti, ki jih trosijo, večidel zoper Boga in božje razodetje, pravi, živi satani, ki se nad Boga povzdigujejo.

Med brezštevilnimi spisi so posebno mnogi kužljivi, ki menijo mladini napravljati vedrilo in veselje, množé pa ošabnost, nepokoršino, razuzdanost in nevero. Krive načela, zlasti v obliki šegavosti, so strup, ki globoko sega, hitro in na tihem kuži, in se toliko lažje razširi, ker se trosi očitno in prosto, olepševan z vsimi zapekljivimi mikanji, loši in bliši. Strastno požirajo premnogi bravci to okuženo pijačo, te strupene gobe v tolikih spisih sedanjega časa. Neznanska spridenost se iz te mlakuže spravlja v družbo!

Le čudno je, da ljudje, ki se ponašajo z umom in védo, z oliko in napredkom, si pa vendar tako strahotno odgovornost nakladajo na vést! Gotovo ni treba globokega premislika, da človek to-le zapopade, ako hoče, namreč: „Moje notranje, moja vest me kaznuje za hude dela že tukaj; kaj bo storila še le neutajljiva večna pravica, kateri se ne morem iz rok izviti, naj počnem, kar koli bodi! On, kateri je meni čutilo za dobro in zamerzo do hudega tako globoko v serce vsadil in me je v takem boju med dobrim in hudim na poskušnjo djal; me bo brez vsacega dvoma tudi na odgovor poklical za to, če sem hudo razširjal, pravo in dobro pa čertil in zatiral!“

Toda hudobija ne posluša ne razodetih naukov in ne svoje vesti, vse hudo olepšuje in trosi, kar je ostudno in pregrešno. Zato ti le vé m boljšega sveta, kakor je ta-le: „Vari se satana in njegovih hlapcev, ki se ti bližajo v rokovica!“

Cerkev in vednost.

(Konec.)

To je vednost cerkvena; a cerkev ni prepovedovala tudi vednosti posvetnih, ampak jih je vedno gojila in podpirala. Bog je človeku v serce vsadil nagon izobraževati svoj um z raznimi vednostmi; če siedí temu nagonu iz pravega namena, gotovo se ne pregreši. A kaj

išče v vednosti? Vednost išče resnice, to je njen namen, od tod izvira njena veljavnost. Zato cerkev ne more zavirati vednosti, sej uči tudi ona resnico, se vé, resnico božjo, ki se tiče zveze med Bogom in človeštvom; vednost pa išče še le resnice, ozira se pa bolj na razmere ljudi med seboj, na naravo; ona preiskuje vse prikazni v človeškem življenju, vse kar se godi v njem in okoli njega; premišljuje to, kar je, a ne pozabi onega, kar je bilo. Namen pa ji je povsod resnica. Lahko toraj sklepamo, kaj da zahteva cerkev od svojih udov v oziru na vednost. Ona ne zahteva, da se ne bi pečali z njo, ona zahteva le od nje, da je prava vednost, to je, da išče resnice. Gotovo pa je, kar ne sme tajiti nihče, da je to, kar uči ona, resnica božja, toraj nezmotljivo; vse pa, kar, bodi si v svojem bistvu, bodi si v naslednjih, nasprotuje cerkvi in njenemu uku, nasprotuje resnici božji in ker je resnica le ena, mora biti neresnična. Znanost, ki uči neresnico, ne more biti prava vednost; take znanosti cerkev ne sme terpeti, mora jo zavreči, prepovedati svojim udom. Kakor sem poprej omenil, da ne smemo imenovati požertvovanje uma v slabem pomenu, ako človek svoj um podverže veljavi božji, s tem, da veruje, kar ne zapopade, tako tudi ne moremo imenovati žertve uma, če kdo podverže svojo vednost sodbi cerkve s tem, da pripozna neresničnost in neveljavnost ukov vednostnih, kateri so nasprotni sv. veri. Če torej katoliški učenjak preiskavajoč skrivnosti vede in prodirajoč v njene globine naleti nazadnje na nasledek (rezultat) nasprotujoč kakemu verskemu uku, ne bo nikakor dvomil, da mora biti napčen; da je bila toraj napčna ali podlaga, na katero je zidal, ali pot, po katerem je napredoval, ali sklep, katerega je nazadnje storil; nikdar pa ne bo menil, da je zmota na strani cerkve, ker on je prepričan, da uk cerkveni je resnica, njegova vednost pa, kakor pridobitek omenjenega uma, podverženega zmotam in slabostim le obzirne resničnosti, toraj v primeri nasprotja napčna in neresnična. To je tudi zahteva cerkve in to ona mora zahtevati, ako hoče si varovati stališče, kakor edine, od Boga naravnost ustanovljene oznanovale Božje resnice, katero razvetlja in vodi nezmotljivo sv. Duh. Da pri vsem tem ostane umu še nezmerno polje, spoznal bo vsakdo, kdor vé, da ima vsaka vednost, če že v svojem pojmu ne nasprotuje keršćanstvu, pravico obstanka in razvitka, da je vsaka vtemeljena v človeškem duhu in da mora biti toraj tudi mogoče dospeti v nji do resničnih rezultatov, ki se ravno zato, ker so resnični, morajo vjemati s cerkvenim ukom. Nobene vednosti ne izključuje cerkev; nobene se ne ustreši, ampak le želi, da bi se njeni služabniki v vednosti čedalje bolj izobraževali, da bi se vednosti čedalje bolj razvijale; kajti ona je prepričana, da se bodo vjemali pridobiti vsake prave vede z njeno vero, pa ne samo vjemali, da jo bodo še celo podpirali in ji dajali tudi vso mogočo človeško gotovost. Zato dajo se vse vednosti nazadnje porabiti v dokaz resnice cerkvenih ukov, da si ni to njihov glavni namen; to pa izhaja od tod, ker je oboja resnica, ona, katero uči cerkev, in ona, katere išče um v vednosti, enega izvira, kajti oboja je iz Boga.

In zdaj, ko sem po svojem namenu natančneje pretresal stavek o razmeri med cerkvijo in umom, sklepamo lahko, kaj da ima prav za prav v sebi oni rek, ki terdi, da cerkev zahteva požertvovanje uma, je li resničen, ali neresničen. V nekem pomenu je ta stavek opravičen; rekel sem namreč, da človek mora verjeti resnice, katerih ne zapopade, da se nadalje mora odreči sem ter tje rezultatom vednosti, katere si je morda pridobil z mnogim trudom, katere je gojil z veliko ljubeznijo. Vse to res tirja neko požertvovanje uma ali da se izrazim bolje, ker um sam na sebi se le vda veljavno

dokazani resnici, požertvovanje volje, da podverže lastno voljo volji božji, tirja toraj ponižnost. A v pomenu, katerega podtikajo temu stavku sovražniki svete vere, v slabem pomenu besede je vseskozi lažljiv in obrekljiv, kakor da bi namreč cerkev tirjala od človeštva, da se odreče rabi svojega uma, da se odpove vsi vednosti, da veruje slepo, kar je zoper njegov um. — Tako sem skazal pravi in napčni pomen izraza: žertev uma po izreku svetega očeta, ki opominja: „Vernite besedam njihov pomen“.

Vednost, ki pripoznava omejenost uma, ki se podverže volji božji, ta vednost je prava vednost, je vednost v katoliškem smislu. To je vednost, od katere se nikdar ne smemo ločiti, ako nočemo zabresti v zmote. Ona ima vse znake prave vednosti, ona oplemeniti in dviguje človeškega duha; daje mu gotovost, da je prava vednost; po nji človek globoko spoznava Boga, sebe in vse okoli sebe; ona ne napihuje, ni ner dobitna, ne pripravlja človeka v obup; temuč ga blaži, vodi k kreposti in sreči.

Nji nasproti je moderna (novočegna) vednost, izvirajoča iz uma, ki je zavergel vse meje, naj že izhajajo od Boga ali od naravne omejenosti našega uma. Um ji je dokončni, edini gospodar; kar on reče, je veljavno in ne pripušča nobenega dvoma. Ta misel izrečena je v besedah nekega govornika pri Schellingovi svečenosti; djal je: „Glavna misel, ktera vlada v vseh modroslovskih sestavih od Kartezija že, in ktera je postala neustavljiva moč, je spoznanje, da je prosti um povsod najvišja in gibna zahteva za vse, kar si hoče pridobiti občno pripoznanje v vedi ali veri.“ Od kd izhaja to poviševanje uma, vprašam. Izvira iz prevzetnosti človeške, ki je zapeljala že naše prve starše, da sta jedla z drevesa spoznanja dobrega in hudega. Kakor umazan je vir, tako slabi so nasledki. Vidimo namreč, da je vednost ločena od keršćanstva in od Boga ravno v našem času, v času, ko neomejeno vlada inteligencija in omika, v devetnajstem veku, veku napredka v vseh strokah, zabredla na eni strani v panteizem, oboževanje sebe in vsega sveta, na drugi pa v materijalizem, pogreznjenost v gmočnost, grudovost. Um so tako dolgo povzdigovali, da so ga nazadnje popolno pobožili; a reakcija (nasprotovanje) k ti skrajnosti morala je nastopiti, in tudi ni izostala, prišla je v podobi znižavanja med nagone živalske. Še drug nasledek te vednosti je obup nad mogočnostjo vednosti, vsaj obup, da bi vednost mogla kaj pojasniti o čeznaravnem, nazadnje obup nad vsem znanjem človeškim, popolni skepticism, sami dvomi in nevednost brez kaj gotovega.

To je toraj vednost keršćanska, in to je vednost nevéрна! Mi izvolili smo si prvo, prave, resnično, stalno; stopili smo v semenišče in s tem pokazali svoj namen, pridobivati si vednosti, katere nas bodo pripravne storile delovati za čast Božjo in njegove svete cerkve. Pač lep namen in blagor onemu, ki se bo prizadeval ga vesničiti! Priložnost imamo dovoliti svoji zahtevi po resnici; porabimo jo! Poprimimo se posebno vednosti bogoslovskih, kolikor se uče v učilnici, pa sami jih tudi popolnimo z lastno pridnostjo, kajti slab bogoslovec, kteremu je dosti, da se prerije skozi šole, ne pa, da bi si v resnici pridobil znanosti; porabimo v ta namen tudi ure, katere doprinašamo zbrani v ti sobi, da bodo v resnici imele korist za naše izobraževanje v bogoslovskih vedah in v domačem jeziku, da bodo resnično rodovite za brave in poslušavce; ne pozabimo tudi onih vednosti, katere sicer se ne pečajo naravnost z razodenjem, a so potrebne posebno dandanes duhovnu, da se sme šteti med izobražene in da more zavračati napade napčne vednosti, — toraj posebno modroslovskih, zgodovinskih, naravoslovskih, vsak po svoji zmožnosti in moči. Pred

vsem pa ne zabimo tudi čednosti, ki še le vednosti daje pravi svit; tu naj nam veljajo vedno besede sv. Bernarda: *Scientia sine charitate inflat; charitas sine scientia aberrat; scientia cum charitate aedificat.*

Kr.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Lašič, 2. grudna. Poslednjo pobinkočno nedeljo bil je nam slovesen dan. Blagoslovili smo novo pri tukajšni farni cerkvi ravnokar izveršeno delo, in bil je ob enem dan slovesne zahvale Bogu, pod čigar vodstvom se je med mnogimi nevarnostmi lepo, veselo in čisto brez vse nesreče veršilo ter dokončalo. Zagledaš zdaj od daleč Lašiče, — to ti je res vse kaj drugega od poprej; — dva veličastna zvonika naznanjati ti popotujočemu, da tukaj ne stoji kaka navadna cerkvena, ampak velika in krasna hiša Božja. Zidana je bila ta v resnici lepa in daleč hvaljena cerkev, ravno zdaj je tega 20 let; a imela je dosihmal še stari zvonik, zidan l. 1699 (potem ko so bile takrat Lašiče s cerkvijo vred vse pogorele). Ta pritlikovec je bil zraven lepe nove cerkve zares pravi spotikljaj, kakor ga je veljaven gospod ljubljanski imenoval; zadnje line pri zvonovih so bile že popolnoma pod cerkvenim stropom, ter se je zvonjenje slišalo le od spredej, in delal je v resnici vso okolico nekako melanholično. Da bi se bil ta nizki zvonik povikšal, ni nikakor kazalo; to je menda sprevdil že prejšnji fajmošter g. Brodnik, zato je bil dal novo cerkev zidati tako, da je bil z njo vred že temelj zastavljen za zvonika dva. Priprave so se delale tudi za nju že nekaj let; in ko je bil predlansko zimo vihar staremu stolpu odnesel glavo, — zahtevale so okolišine, da smo se velicega in težavnega dela lotili lansko spomlad. Pa naleteli smo na skor naj slabše leto v novjšem času. Menda je že Bog hotel imeti, da mu bode, kolikor težavniši, toliko lepši in prijetniši dar. Zidal je dobroznani verli mojster Faleschini (stari). Tesarsko delo je izveršil jako umetno in čversto Jože Zupanec iz Toplic, poleg Novega mesta. Strehe je tudi že lansko jesen postavil s kositarja H. Korn iz Ljubljane. Vsi trije mojstri zaslužijo naj lepšo pohvalo in vsestransko priporočanje.

Lansko zimo so stali tedaj skupaj trije stolpi, dva čversta novaka in srednji revež brez glave. Svetvalo se je od neke strani, da naj bi se še temu tudi glava naredila, in naj bi ostali vsi trije větrici; — pa tamisel se je mogla iz vsacega stavbeniškega obzira kot tukaj popolnoma nepraktična zavreči. Pokopali smo tedaj starčeka ter mu odzvonili še zadnjo uro; vpisan je v merliških bukvah med bivšimi. In zdaj je na njegovem prejšnjem mestu kaj zali in obširni prostor, v cerkvi namreč, ktera je po tem takem v lepoti in dolgosti jako veliko pridobila. Zunaj ga pa nadomestuje novo krasno sprednje lice cerkveno, izdelano nekako izvirno v cerkvi in zvonikoma primérnem romansko-doričnem zlogu. Fasada — sprednje lice — ima troje velike vrata, katerih srednjim je kronografski napis: *HIC IANVA COELI HICQVE THRONVS DIVAE MALESTATIS*; t. j.: Tukaj so vrata nebeške (Marija) in tukaj je sedež Božjega veličastva. V središči fasade je altarjem podobno nastavljena vdolbina (niša), (škoda res, da še prazna, ker je nam „špage zmanjkalo“, da ne moremo tako kmalo še vanjo postaviti kamnite štatve Marijine). Naj više na zgornjem atiku v sredi se vzdiguje primérno velik križ, ob katerega straneh morda sčasoma pridejo kamnite štatve štirih evangelistov; — zdaj so te le za silo še nadomestovane s šopki palmovih vej, ki so narejeni iz

kositarja. Po sredi atika — ravno pod palmami — pa stojé po vsi širjavi velike pozlačene čerke iz kovine, tako, da od daleč s polja lahko bereš: *AVE MARIA*. — Fotografija naše obnovljene cerkve se dobi tukaj in se vidi lahko tudi pri fotografu Pogorelcu v Ljubljani.

Mislil, da vsakteri, ki sodi nepristransko, bo rad priterdil besedam ribniškega gosp. dekana v pridigi pri zgor omenjeni slovesnosti. Ni je kmalo enako lepe cerkve, nego je ta. Farani Laški so pa tudi vredni, da imajo lepo hišo Božjo. Delali in zidali so poslednjih 20 let veliko veliko, da maloktera fara toliko; — pa tudi zdaj zadnji dve leti delali so radi, veseli in neutrudno, pri vsem tem, da je bila lani letina silno slaba in pomankanje splošno; delali so čversto, satanu ukljub, in ukljub duhu sedanjega časa, ki bi naj rajši, če mogoče, vse cerkve porušil v prah na veke. Bog naj blagodari obilno verle farane; in trudopolno, že pozabljeno — pa le obstoječe delo — naj bo vse v višo Božjo čast in v čast Marije, naše patrone!

Iz Gorice, 3. decembra. (*God prevzv. knezo-nadškofa. Godovanje v Kanalu. Vojska za — sveče. Razstava.*) Letos so naš prevzvišeni knezo-nadškof obhajali svoj 80letni god, 28. nov. 1797 so namreč zagladali v Radoljci luč sveta. Kakor vsako leto, se jim je tudi letos dan pred godom poklonila vsa mestna duhovščina na čelu z milgsp. proštom, ki je v imenu vsih nazočih in duhovščine cele škofije čestital. Kaj posebnega je bilo viditi prečastitljivega sivega nadpastirja naj starejšega v množici duhovščine, pa tudi naj bolj krepkega in bistrega duha. Bog ohrani še mnogo let našega mil. nadpastirja v tako čveravem zdravju, kakor so zdaj! Za letošnji god nadškofov prinesel je naš „folium periodicum“ prav primérno, v klasični latinščini in meri sostavljeno godovnico iz peresa obče čislane in učenega moža, ki pa noče, da se njegovo ime objavi. Ravno tako so tudi nektare dekanije, posebno iz slovenskega oddelka nadškofije, poslale pismo, v katerem prevzvišenemu nadškofu k 80letnemu godu čestitajo.

Ravno tisti dan se je obhajalo v Kanalu, 4 ure od Gorice, prav lepo godovanje. Tamošnji prečastiti gospod dekan Andrej Wolf je namreč praznoval svoj 61letni god. Eden zmed njegovih nekdanjih kaplanov je sprožil misel, naj bi se letos pri tej priliki zbrali vsi kaplani, ki so pod Wolfom služili, mu skupno v Kanalu čestitali in mu kak priméren spomin vdanosti in hvaležnosti izročili. Kakor je bila misel izrečena, bila je tudi odobrena. 29. nov. se je tedaj zbralo šest gospodov, nekdanjih in sedanjih kaplanov (drugi so bili zadržani, 5 pa jih je že v večnosti) pri podružniku v Kanalu in od tod so šli v dekanovo stanovanje. Bivši njegov kaplan zdaj dekan Tominski, preč. g. Kragelj, je zbrane gospode prišlemu dekanu kanalskemu predstavil, na to je prečital bivši njegov kaplan F. Vidic, zdaj v Gorici, latinsko vošilno pismo v imenu nazočih in ne nazočih kaplanov. Med tem pa so začeli pokati možnarji, iz zvonika je donelo priterkovanje, ljudstvo pa je rado vedno popraševalo, kaj vse to pomeni, nihče namreč o tej slovesnosti nič vedil ni. Ob koncu čestitanja se je dekanu izročila krasna štola z napisom: „Ego sum pastor bonus“, in umetno vezano vošilno pismo z njegovo verlo dobro zadeto podobo in podpisi vsih še živih kaplanov njegovih.

Gospod dekan se je v slovenskem jeziku v znani svoji ponižnosti zahvalil za skazano mu čestitanje in je posebno povdarjal, če je kaj storil, da storil je s pomočjo svojih kaplanov k večji časti Božji, ne zasluži pa takega odlikovanja. Dr. in prof. bogoslovja Jožef Gabrjevič (ki je iz Kanalske fare doma) je pri tej priliki sporočil pozdrav in vošilo prevzvišenega nadškofa, ter

dekanu v svojem lastnem imenu čestital kot svojemu župniku, pridigarju pri novi maši in dobrotniku. Pri skupnem obedu je bilo enajst gospodov. Perva napitnica je veljala dekanu Andreju, druga pa knezo-nadškofu Andreju, katero so nazoči stojé poslušali. Ta slovesnost v Kanalu naj bo majhen dokaz, kako duhovšina svoje dobre predpostavljene v hvaležnem spominu ima in jih nikdar ne pozabi. Bog pa naj ohrani prečast. gospoda dekana Kanalskega Andreja Wolfa še mnogo, mnogo lét!

Zdaj, ko vojska vso pozornost na-se obrača, se vojskujeta tudi dva — svečarja, pa le z naznanili v „Soči“. Ljubljanski svečar O. D., ki je začel svoje sveče tudi po Goriškem prodajati, in tukajšnji svečar A. B. Jaz bi želel, da naj bo izid te „vojske“ ta, da bosta res oba svečarja take sveče delala in prodajala, kakoršne Cerkev predpisuje. *)

Šolske sestre „Notre Dame“ so napravile v novi dvorani mestne hiše razstavo tistih ročnih izdelkov, ki so kot dobitek namenjeni pri loteriji za zidanje nove kapele v domačem zavodu. Obiskovanje ni posebno, čeravno so izdelki prav lepi in nekteri tudi precej vredni. Tudi od sv. Očeta je lep srebern dar izpostavljen.

Za sklep še kratko svarilo. Ako pride nek italijansk agent tudi k duhovšini kranjski ponujat neke podobe, naj sleherni pazi, da ne bo tudi tam kterege osleparil.

Na Dunaju je 28. listopada ondotna študentska katoliška družba imela slovesen shod in veselico v dvorani „dunajske resurze“, ktera je bila med drugim okinčana tudi s podobami papeža Pija IX in pa cesarskih veličanstev. Med slavnimi povabljenimi gosti je bil tudi naš občnospoštovani grof Barbo. Predsednik društva je g. Ka. pl. Meyerhofer-Grünbüchel, stud. jur., kateri je pričujoče pozdravil in shod pričel. Vošilne telegrame so poslale mnoge družbe katoliških študentov od drugod, kakor: Vinfridia iz Bratislava, Frankonia iz Strassburga, Vinfridia iz Göttinge, Germania iz Monastira, Tirolia iz Inomosta, Otonia iz Monakovega. Nato so nasledovali govori, pogovori, petje. S posebno pohvalo je bil sprejet govor predsednikov o nalogah in veliki koristnosti katoliških študentskih družb. Povdarjal je tudi, kako je želeti, naj bi se enake društva po Avstrijskem vedno bolj razširjale. Popisoval je borbo sedanjega časa, in omenil, da boljši študenti se čedalje bolj zedinjajo v protipezo zoper škodljive prizadevanja nekih krogov. Navduševal je poslednjič svoje tovarše k stanovitnosti v bojevanju, ki so ga pričeli. — Govoril je med šumečo pohvalo tudi znani vodja katoliške rokodelske družbe na Dunaju, dr. Gruša, ter je čestital svojim mladim tovaršem k vstanovitvenju študentske družbe. To je v resnici ena naj veselejših prikazen na Dunaju in znamenje, da se vera v vseh krogih zopet poživlja, ter se bližajo boljši časi. Slava dunajski študentski katoliški družbi!

Razgled po svetu.

Kakošen je jók framonov zaradi pomanjkanja duhovnov? Ni prav redko v sedanjih čudnih časih, da objoknje stan katoliške Cerkve zaradi pomanjkanja duhovnov kak liberallec, in mislil bi človek, kdo vé, kakošno lepo, dobro serce imajo te framonske ali saj

po framonsko pricverknjene dušice! Eden tacih je novolaški minister Marko Minghetti. Ta mož, kakor „Unità“ piše, hoče, naj se država loči od Cerkve in med drugimi vzroki k temu je njemu tudi ta, češ, da je duhovstvo dandanašnji nevedno, da po semeniših se udiho le kake zmesi, katekizmi in stare robe male veljave. Nasledek tega, meni Minghetti, je zmanjševanje duhovskega osebstva, in to pomanjkanje minister imenuje „žalostno razdjanje“. Za dve reči se joka Minghetti: ker je duhovnov malo, in češ, da so nevedni. Omenjeni častnik pa kaj osoljeno odgovarja „skerbnemu Minghettu“, namreč:

Pač res je žalostno, da cerkvena vojna je čedalje bolj redka, in če je še na svetu kje cvetje umnosti in predal učenosti, se to mora iskati le samo med poslanci laškega kraljestva; le-ti poslanci, kakor je djel velik prijatelj Marko Minghetti, Kvintino Sella, so „možgani narodovi“. Ne vemo pa, če kak raz-minister laškega kraljestva v resnici ima pravico tarnati zaradi omenjenih dveh dogodkov (pomanjkanje in nevednost duhovnov), če bi se ne utegnilo ne mara reči, da ministrov jók se jako enači krokodilovim solzam. (Ta zvér se namreč joka, da bi prišel blizu na njen jok kak človek; in če pride, ga z dolgimi in ostrimi zobmi zgrabi, in požrè.)

Naši „miločutni liberalni prijatli“ naštevajo vzroke, zakaj da duhovstva primanjkuje. Kako pa so njih solze res krokodilove, pojasnujejo dogodbé na Laškem. „Unità“ pravi: Laško prekucevalstvo, v katerem je Marko Minghetti eden glavnih borivcev, je od začetka imelo namen: zmanjšati število duhovstva in ga zatreti. V Torinu je l. 1848 nalaš bila na svitlo dana gerda knjižura, ki je učila, kako bi se naj priložniše dalo zmanjšati število duhovstva. Postavljeno je bilo za ta namen pravilo, ki ga je študirala vladna masonerija (frajmavrarji) Kavurjeva takrat, pozneje pa Minghettova. Da bi tedaj framononi zmanjšali število duhovnov, so razganjali klosterske družine in posedali samostane, v katerih so se mladenči v velikem številu pripravljali na duhovski stan; jemali so cerkvene posestva in primanjkovalo je torej zalóg (titelnov), na ktere so bili poprej duhovni posvečevani. Odvrčevali so mladenče od duhovskega stanú z neprenehljivim psovanjem in zabavljanjem zoper duhovne po brezbožnih in liberalnih častnikih, po bogoskrunskih govorih poslancev, in kakor bi to še ne bilo zadosti, so vsakemu kleriku na ramo vergli puško vlekaí ga iz semeniša ter so ga zaperli v kasarno. Ker je pa vender še kak mladenec ubežal preganjanju in se podal v duhovski stan, so vergli bogoslovje iz vseučiliš, so uzeli katekizem iz šol, primorali mladino k obiskovanju šol ateistiških (brezbožnih) in volterjanskih učenikov. Da bi duhovstvo ne imelo od kod zajemati učenosti, so mu pobrali (v Rimu) bukve in prodajali so jih nekaj za škerniceljne, nekaj pa so jih nakopičili v veliko bukvarnico, imenovano po Viktor-Emanuelu. Oplenjeno tedaj posestva, zatirano po državnem zakladu (fiškalstvu), zasmehovano, dan na dan nesramno zaničevano, ropano poslednjič celo svojih bukev, primorano sleči svojo obleko in obleči vojaško, — to ti je italijansko duhovstvo s pomočjo Marko-Minghettovo, kateri zdaj ne utolažljivo objokuje „žalostno razdjanje“! — Zdaj naj pa sodi vsak pošten človek, če so kje kaki večí farizeji in hinavci pod solncem, kakor so frajmavrarji, lažiliberalsci in enaki preganjavci katoliške Cerkve?

Rimsko. Diplomatom, ki so pri rimskem sedežu, je državni tajnik kardinal Simeoni poslal okrožnico, v kateri pojasnuje nove rope (spogliazioni) in oskrunovanja sv. Cerkve po delih njenih sovražnikov, kateri teptajo papeževo duhovsko oblast, potem ko so poteptali pravice njegovega časnega gospostva.

*) Sveče morajo biti iz čistega voska. Ljubljanski „Directorium“ pravi: Lumina supra mensam Altaris vel eidem quomodocunque imminetia non adhibeantur nisi ex cera pura. S. R. C. 19. Sept. 1843. Vr.

Amerikansko. (*Napredovanje katoličanstva in zankarne državne šole.*) Katoliški in protestanški časniki iz Farvesta naznanjujejo veliko napredovanje katoliške vere v Nebraska vikariji. To se pripisuje gorečnosti apostolskega namestnika O'Conor-ja (r. Okonorja). Zdaj so v Omahi tri katoliške šole, vstav pod vodstvom redovniških sester in štiri cerkve. V Creighton-u (r. Krefn-u) je doveršen semeniški vstav. Oo. frančiškani zidajo velik samostan v Kolumbus-u, 92 milj od Omah, in v Dradwood-u bodo zidali novo cerkev. Katoličanov v tej vikariji je 14.000.

Temu blagrenemu katoliškemu djanju pa ravno nasprotno delajo tako imenovane državne šole. Kakošen sad rodijo ondotne državne šole in odreja brez vere, kažejo tudi besede Kanadeškega „protektorja“, ki se beró v ondotnem časniku „Novi svet“, namreč: „Kakor naznanjujejo jetniški nadzorniki v Massahusse-tu, je čez polovico jetnikov rojenih v deželi. Ti nesrečni so bili vsi v državnih šolah. Eden časnikov v San-Francisko pravi, da te očitne šole niso nič drugega, kakor nezmerno sleparstvo in nekaka pošastnost. Katoličani, piše „Tribuna“ v Torontu, niso edini, ki vpijejo zoper odreja brez Boga; Angličani so ravno tistih misel, jaz bi za boljše spoznal odreja v katoliških šolah.“ (Besede nekega protestanta.)

Protestanški škof Scott v Oregon-u pravi z Wellington-om, da „izreja brez vere spreminja ljudi v satane, in število hudobij raste zlasti tam, kjer so občinske (državne) šole bolj številne“. Mogli bi povedati še drugih obsojevanj državnih šol od protestanških veljav.

Slava katoličanstva v ameriškanih državah. Izmed toliko svetlih biserov, ki se leskečejo v trojni kroni Papeža Neomadežane Device, je posebno dragocen tudi tisti, ki vedno lepše izraža iz dobrot, ktere so sv. Oče podelili katoliški Cerkvi ameriškanih držav. Božja roka nepretergano delavnost sv. Očeta lije milosti v te dežele, ki jih namaka pot toliko misijonarjev.

Časnik iz novega sveta popisuje katoliško gibanje v zedinjenih državah tako-le: „Dandanes se nahaja ondi 123 semenišč s 613 profesorji in 5234 bogoslovskimi učenci. Štirje protestantje, v novem Jorku spreobrnjeni, so stopili v družbo dobrega Pastirja v tem mestu. V nekem drugem mestu zahtevata dva priletna protestanta v svoji nevarni bolezni dušno tolažbo in pomoč od lastnih pastorjev, ktero jima pa le-ti naravnost odrečejo iz strahu, da bi od nju ne našli bolezni, ter je med svojo družino ne zatrosili; tedaj se boleznika obrneta z enako prošnjo do katoliškega duhovna, ki ju z veseljem obišče, in tema starčkoma, ki sta imela svoje teleane oči že na pol zaperte, odpre njune dušne oči, ter ju sprejme v naročje katoliške vere.“

V novjšem času sta prestopila k katoliški cerkvi dva protestanška nadškofa in 7 škofov ravno tiste krivover. Spoznavši, da je resnica le v rimski Cerkvi, se velikodušno odpovedó velikim službam, častem in bogatim dohodkom, ki so jih vživali, ločijo se od svojcev in prijateljev, ter sklenejo živeti ko revni prostaki, ne menivši se za zaničevanje in zamero od strani protestanških krivovercev. — Da je se je spreobrnilo mnogo prebranih mož in generalov; med letimi je bivši prisežen in zaklet sovražnik rimske Cerkve, judovski dohtar Brownson, ki je bil gledé učenosti in modrosti prva glava v Ameriki; in ta se je vverstil med junške boritelje katoliškega časnikarstva.“

Tako poroča ameriškani časnik. Pri nas v Evropi se kaže mnogo nasprotnega. Duh liberalski kipi zmirom huje; semenišča se praznijo, število duhovnov se manjša, samomori se množé, oskrunjevanje praznikov in verska vnmarnost napreduje. Tudi pri marsikterih, ki so viditi

na pravi poti, se pogreša terdna podlaga in resnična, korenita čednost. Prosimo nebeškega Pastirja, da nam kraljestvo Božje ne bo odvzeto, v tem, ko se daje ljudstvu, ktero bo njegov sad obrodilo. (Mat. 21, 43.)

Za dom in šolo.

Slabovercem v prevdarek.

Filip Weld je bil eden mlajših sinov Jakoba Weld-a, ki stanuje blizu Southampton-a in je vnuk prvaka te stare rodovine, ranjcega kardinala Weld-a. L. 1844 ga je poslal oče v odgojo v zavod sv. Edmunda pri Ware-u v Herfordshire-u. Bil je dokaj bogoljuben deček, izgled součnncem in veselje učenikom.

16. aprila so imeli gojenci prazen dan in vodja v vstavu jim je dovolil voziti se v čolnu po reki, ki teče memo Ware-a. Tisto jutro je bil Filip Weld dokončal duhovne vaje in prejel sv. Obhajilo. Popoldne tedaj je šel a součenci in nekaterimi učeniki k reki, da bi se v razveseljevanje po nji vozili in veslali. Vsi so se dobro razvedrovali in bilo je res veselje gledati mlade čverste brodnike. Opomnil je eden učenikov, da bi bilo čas verniti se v vstav, prosil pa je Filip in drugi, naj bi še nekoliko časa ostali. Rad jim je učenik dovolil in veselo so veslali naprej. Pridši do kraja, kjer so se navadno vračali nazaj, in obračaje čoln, padel je Filip v vodo, ravno na nevarnem kraju, kjer je bila reka zelo globoka, ter je vkljub vsemu prizadevanju rešiti ga — utonil.

Merliča so prenesli v vstav in preč. g. vodja Cox je bil silno žalosten in v skerbéh, ker je Filipa prav posebno ljubil, in silno bitko mu je bilo sporočiti staršem ljubljenega otroka to žalostno dogodbo. Sam ni vedil, kako bi naredil: ali bi jim pisal ali poslal kakega gospoda, da jim to sporoči; kar sklene sam iti v Southampton ter se res še tisti večer podá na pot.

Pridši tje, našel je g. Weld-a v njegovi učni sobi jokajočega. Vstal je, podal g. dr. Cox-u roko, rekoč: Gospod doktor, nikar mi ne pravite, čemu ste prišli, že vém, Filip je mertev! — Včera popoldne sem se sprehajal s svojo hčerjo in Filip se je nama obema prikazal. Mladeneč, černo oblečen, je stal pri njem. Moja hči ga je prva zagledala. Rekla mi je: „Lejte, oče, Filip je tukaj.“ — „Sej res“, sem odgovoril, „pa je tak viditi kakor angelj.“ Nisem si mislil, da bi bil mertev, dasiravno sem se zelo čudil, da je bil tukaj. S hčerjo sva šla proti njemu; med tem je šel delavec čez pot ravno tam, kjer je stal moj sin s tovarišem. Delavec ga očitno ni vidil, zakaj bilo je, kakor bi bil šel skoz njuni trupli, ki ste se vidili previdljivi. Ko sem to zapazil, nisem noben trenutek več dvomil, da so bili duhovi. Gredoča proti Filipu sva vidila, kako se nama je prijazno nasmehljaj, potem pa zginil a svojim spremljevalcem. Gospod dr. Cox je bil močno ginjen. Ko je užaljeni oče poizvedal za čas kdaj se je bila prigodila grozovita nesreča, se je pokazalo, da je bilo ravno tisto uro, ko se je bil Filip prikazal očetu in sestri. Nobeden ni dvomil, da bi ranjki ne bil zvečan. Kdo bi bil pa mladeneč v črnem oblačilu, ki se je bil g. Weld-u a svojo ljubeznjivo prikaznijo tako priljubil, tega si nihče ni mogel misliti.

Nektere tedne potem je bil g. Weld v bližnjem Stonyhurst-u v Lancašire-u. Čakaje voza v sprejemni sobi zagleda nad pečjo podobo, ki je kazala mladence v črni dolgi obleki. Zavzel se je, ko je zagledal ravno tako obličje, podobo, deržanje in obleko, kakor je bil spremljevalec njegovega sina; pod podobo je bilo za-

pisano: „St. Stanislaus Kostka.“ Tega posebno imenitnega svetnika Jezusove družbe si je bil Filip pri sv. birmi izbral za svojega posebnega pomočnika. Ginjen se je vergel oče na kolena ter je v obilnih solzah Boga zahvalil za ta novi dokaz, da je njegov sin zveličan; kako bi bil namreč mogel biti v boljši družbi, kakor v družbi svojega sv. pomočnika, ki ga je iz nevarnost in skušnjav te solzne doline pripeljal v neskončno, večno blaženost! (Angleški časnik „The Tablet“.)

Zdaj mi pa pojasni, ljubi čitatelj, kako bi bilo pod milim nebom vse to mogoče, ako bi duša človeška še po smerti ne živela, kakor kvasijo neumni opičarji in drugi brezverci? Ta neutajljiva dogodba je pa le kapljica iz morja dokazov za nadaljno življenje človeške duše po smerti, kar uči sv. vera in kar so verovali vsi pametni ljudje od začetka sveta.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Prosim, naznanite na moje stroške (Ni nobenih. Vr.) v zahvalo za dobrote in milosti, ki sem jih prejel po priprošnji N. lj. G. presv. Serca. 1. Bil je dobro pred 2 letoma moj brat na smertni postelji, pa ves zmešan in ne previden. V takem stanu in v hudi dušni nevarnosti ga najdem. Obernem se k N. lj. G. s prošnjo in prosil sem tudi našega tadanjega gosp. kaplana, da so pri sv. maši molili zanj. In bila sva uslišana. Še tisti dan ob 1 popoldne se je povernil k zavednosti tako, da so ga gosp. duhoven previdili s ss. zakramenti, in se je, kakor upam, dobro z Bogom spravil; — drugi dan opoldne pa je umrl. — 2. Tudi jaz sem bil v velikih dušnih in telesnih stiskah, pa vselej sem se k Mariji N. lj. G. obrnil s prošnjo, in sem toliko dosegel, da se je na boljše obrnilo. S priserčno zahvalo sklenem tudi še daljno prošnjo, da bi bil popolnoma uslišan.

Z Gorenjskega, 2. grudna.

J. J.

Št. 2. Naznanjam naj serčniši zahvalo naši ljubi Gospoj presv. Serca, ker spoznam, da sem po Njeni priprošnji zadobila polajšanje v težavni bolezni v glavi. Upam pa, da mi bo moja ljuba Mati Marija še večji pomoč skazala, sej Ona nikogar ne pusti neuslišanega, če jo prosi. Tedaj prosim vse bratovske ude naše ljube Gospé, prosite jo vi z menoj za-me in tudi za moji dve sestrici, in še nekega zlahtnika našega, naj se nas Ona usmili, in nam, ako je volja Božja, še sprosi ljubo zdravje.

Št. 3. Šolar za naglo pomoč v očesni bolezni naznanja serčno zahvalo. Češena Marija!

Prošnje.

V zvesto bratovsko molitev so priporočeni: Mladeneč, vdan hudi jezi in drugim napakam, da bi se poboljšal. — Hudo bolna oseba. — Oseba v hudih pri-težnostih v dušnih in telesnih zadevah. — Družina v dušnih potrebah in velikih telesnih skerbéh in težavah se serčno priporoča v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca, ako je volja Božja, da bi se mnoge reči in težave srečno in dobro izšle. — Enako mladeneč, ki želi dobiti službo, da bi sebe in svojo mater mogel preživiti. — Duhoven z duhovnjani in šolstvom vred za dušne in telesne potrebe. — Sestra s priserčnim zaupanjem priporočuje svojega brata, ki je v naj hujših zadregah z ženo in otroci vred, da bi na bratovsko molitev ter na priprošnjo N. lj. G. dobil kako službo in bi bili vsi rešeni iz nadrž. Uslišanje se bo naznanilo. Enako pri-

poročuje tudi svojo bolno mater, ki že celo leto ne morejo iz postelje. — Skerben oče lepo priporoča svojega sinčka, pridnega študenta, da bi bil na Marijno priprošnjo rešen neke nadloge, ter bi mogel ložej svoje nauke nadaljevati. — Za prehudim pšenom že poldrugi mesec bolna, priserčno priporočena.

Življenje štirinajstih pomočnikov v sili.

IX. Sv. Ahacij, vojak in spričevavec.

(Konec.)

Sedem dni po prihodu v Bizanec ukaže Bibijan Ahacija poklicati pred sodni stol, in se silno čudi, ko ga vidi zdravega, lepo cvetečega, zalega junaka; toraj dolži vojake, da so na potu ravnali premehko z njim; zlasti pa rohani nad Kasijem, jetničarjem ali jetniškim vratarjem, da ni ratanko spolnoval njegovega povelja. Ahacij seže sodniku v besedo, rekoč: „Moja moč, moji zdravi udje v tem boji so z nebés. Telesne lepote, nad katero se čudiš, mi niso dale gostarije, dobra jed in pijača, kar ti napéno misliš; dal mi jo je Jezus Kristus, ki svoje s samo besedo ozdravlja.“ Na te besede zakriči sodnik v svoji jezi, rekoč: „Izbite mu zobe, naj si zapomni, da odgovarja le samo na to, kar ga sodnik vpraša.“

Potem se serdito oberne k vratarju Kasiju, ter ga vpraša: „Kaj pa ti, nezvesti brezbožnik! odgovoriš?“ Kasij mu ponižno odgovori: „Slavni sodnik! prisežem pri tvoji visokosti, da sem zvesto spolnoval tvoje povelja; vidili pa smo možé v svetli obleki skozi zaperte vrata k njemu hoditi, mu rane ozdravljati in mu jed in pijačo dajati. Ko sem potem v ječo stopil, da bi bil možé pogledal in posode z jedjo in pijačo zvernil, nisem vidil ne možakov, ne jedi in pijače, le samo Ahacija sem v kladi našel.“ Sodnik se same jeze peni, rekoč: „Že vém, kaj se je zgodilo. Ahacijevi prijatli so te z denarjem podkopili, da si jih v ječo spušal, zdaj pa si hočeš z lažmi pomagati in se opravičiti; pa glej, prejel boš zaslužno kazen.“ Sodnik ga ukaže z železnimi šibami po herbtu pretepati. Vrtar neznan-ko vpije, zdihuje in milosti prosi. Ahacij ga izgovarja, ter pravi, da je človeku nemogoče angeljem zapreti pot v ječo. Sodnik zareči vanj, rekoč: „Ali si zato tukaj pred sodbo, da s svojimi čarami in hudičevimi umetnijami meni nasprotuješ in me zasmehuješ?“ Potem ukaže deseterim možem, da ga s šibami po herbtu in trebuhu pretepa-jo. Kristusov junak zdihuje in moli: „Moj Gospod Jezus Kristus, hiti mi na pomoč!“ Glas z nebes se zasliši: „Ahacij, bodi statoviten in serčen! kmalo boš prejel za vse svoje terpijenje neminljivo — večno — plačilo.“ Rabeljne prepade strah in groza, ter se zgrudijo na zemljo; pa tudi sodnik ostermi in se prestraši. Nič več ga ne dá mučiti, ukaže ga pa peljati k prokonzulu (deželnemu oblastniku) Flakcinu, naj ga on po svoji modrosti sodi in obsodi.

Flaciu je imel keršansko ženo, ta pa ga prosi, naj nikar tega keršanskega spoznovavca z grozovitimi mukami ne obklada, temuč naj po milosti z njim ravná. Flaciu ga ukaže djati v zapor. Pet dni potem, ko je bil vsa Babijenovo spisano tožbo zoper tega, cesarjevemu povelju nepokornega stotnika prebral, ga k smerti z mečem obsodi. Ko Ahacij sklenjeno sodbo zvé, z neznan-skim veseljem zavpije, rekoč: „O Jezus Kristus, vodnik mojega življenja, o da bi imel prav veliko jezikov, s kterimi bi te rad neprenehoma hvalil, ker si mene, ubozega grešnika, k toliki časti in sreči poklical.“ Sveti junak, iz Bizanca na morišče pripeljan, poklekne

in hvali Boga za neskončno dobroto, da je vreden spoznan za sveto keršansko vero kri preliti. Po kratki molitvi nagne glavo, in rabelj mu jo odseka 8. velikega travna leta 311.

Pobožni možje prenesejo svetega merliča na tisti kraj, ki se je „Staurion“ imenoval, in ga s častjo pokopljejo. Ko pa na tem kraju ni bil varen pred sovražnimi neverniki, ga zopet izkopljejo, v svinčeno trugo položé in v morje potopé. Pa glej, o čudo! truga po morji plava in poslednjič priplava na Laško v deželo Kalabrijo; prebivalci v Skili jo na suho potegnejo. Vse ljudstvo v Kalabriji je tega Kristusovega spričevavca visoko častilo. —

Poduk. Če je mladi vojak želel prav veliko jezikov imeti, da bi z njimi hvalil Jezusa Kristusa, ki ga je vrednega spoznal, grozovite muke in silovito smert njemu v čast preterpeti: koliko bolj moramo mi majhno terpljenje, ki ga nam Bog pošilja, vsaj z voljo sprejemati, in mu s tem majhen dar darovati za svoje brezštevne grehe.

Molitev. O sveti Ahacij! ki si Jezusa Kristusa za vse dobrote in tudi za terpljenje častil in hvalil; sprosi nam od njega hvaležno serce za vse prejete dobrote, zlasti pa posebno milost, da bomo smertne težave in britkosti voljno preterpeli. Po ravno tem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Listek za raznoterosti.

Slovenčev odgovorni vrednik, g. Ferd. Pevec, je bil 3. t. m. pred porotniki, zatožen, da je kalil očitni mir s spisom v št. 78. Porotniki so ga enoglasno nekrivega izrekli.

81 ubožnih šolskih otrok bode v praznik neomadežanega Spočetja ob 11 v čitalnični dvorani obdarovanih s čisto novo obleko in obutvo. Dobrodelne gospé in gospodičine pod vodstvom gospé Murnikove imajo v rokah to lepo djanje. — 4. t. m. je bila pokopana gospa Alojzija Orlova, ki je s hčerjo Lujizo in ranjnim dr. Orlom bila sprožila osnovo za obdarovanje ubožnih otrok s obleko. Bog ji daj večni mir.

Isterski deželni zbor se prične 27. t. m.

Študentovsko kuhinjo je društvo za podporo ubogih dijakov ustanovilo v Sisku. Za sedaj dobiva 20 dijakov brez plače po 2—3 jedi na dan. Drugim dijakom, ki niso prav ubožni, se daje obed po 8 soldov na dan. Ondotni redoljubi so močno navdušeni za to lepo napravo in želé s časom še več storiti, kakor se bere v „P. N.“ G. Lav. Milinović je daroval 15 gld. v prid dijakom. — Zares, prav blaga naprava in zopet en pomoček, da bi moglo več ubožnih mladenčev priti do više omike.

Goveja kuga se je prikazala v Srbiji in v Pančevem. Torej je prepovedano od onodod takraj prepelevati rogato živino, seno, slamo itd.

Ta jih je pa izplačal! Braveem so znane dogodbe v Marpingenu, kjer se je trem otrokom Marija prikazovala. Želodec liberalnih gospodov in gospodičkov pa taci reči celó ne more prekuhati, zato zabavljajo in psujejo, da se ogenj kreše. Tako sta počela nedavno tudi dva protestanška pridigarska novaka (luteranska bogoslovca) v neki kerčmi na Oldenburškem. Gódl,

čebljala, žlobodrara sta o nekem „švindelnu“ (šlepariji) že toliko, da je bilo celó nekemu protestanškemu zdravniku že preveč. Rekel je njima: „Vidva, gospoda, sta olikana, študirana moža. Ako sta vidva zmožna taki „švindeln“ na dan spraviti, kakor uni trije kmetiški otroci v Marpingen-u, da bo vsled tega na tisoče ljudi semkaj hodilo, kakor v Marpingen, vama obljubim, da bom vsako nedeljo prišel k vajnim pridigam, akoravno zdaj nikoli ne grem v cerkev“ (namreč, v luteranski tempelj). — Ta pa — ta, gospod doktor... Ne besedice več nista čehnila širokoustneža.

Pogrebači Pija IX. Še žabe se naveličajo ragljati, nasprotniki papeževi pa se nikoli ne naveličajo ropotati, kako da je Pij IX. že pri konci, da umira, ali celo, da je že umerl. Sv. Oče, v nogah slabi, so torej prav osoljeno rekli nekemu Francozu: „recite vsim, ki bodo po meni prašali: Papež nima več nog, glavo pa še ima“. Pač res: papež nimajo nog, pač pa glavo; sovražniki Pijevi pa so že davno glavo zgubili; le dolge noge še imajo, ktere bi rade tékale papeža pokopat. — Časnik „Il Papato“ zadnji zvezek, ki je prišel te dni iz Rima, piše: „Sv. Oče, kterih zdravje je prav dobro („la cui salute è ottima“), neprenehoma sprejemajo zaslíšanja in s svojo očetovsko besedo razveseljujejo vernike, ki prihajajo jih počastit“ (ne pa jih pokopavat, kakor pogrebači „brez glave“). — Tako tudi drugi pošteni časniki naznanujejo.

Poslednje novice. Rusi, odkar so Plevno vtesnili, se ob jugu bližajo čedalje bolj Sofiji, ob zahodu pa Ruso-Rumuni tiše proti Vidinu. Tudi v sredi med cesto v Sofijo in Donovo hité Rusi proti Srbiji. Torej je očitno, zakaj Serbi vstajajo. Lom-Palanka, ki so jo uzeli Turkom, je že daleč od Plevne ob Donovi, in ne daleč od Vidina. Če bo tako dalje šlo, si bodo kmali s Serbi roko podali.

Černogorci so do zdaj v Albaniji uzeli 9 vterjenih krajev z 22 velikimi topovi, ter imajo v oblasti deželo od črnogorske meje do reke Bojane in od Skaderskega jezera do morja. Samo grada Barskega še nimajo. Zbira se pa čedalje več turških vojnih bark ob albanskem obrežji. Zraven žuga vataja v Epiru, Tesaliji in Albaniji, kakor pišejo.

Dobrotni darovi.

Za Kompoljske pogorelce v Dobropoljski fari: Iz Mokronoga po č. g. fajm. Mih. Vindišarju 11 gl. 10 kr. — Od sv. Katarine po č. g. fajm. S. Ž. 2 gl.

Za sv. Očeta: Č. g. J. Jerala 1 gl. sr. (in 1 gld. za kar je naj bolj potrebno). — Neim. po g. L. Urb. 1 gl.

Za afrikanski misijon: Iz Kolovrata po č. g. fajm. Ant. Zormanu 1 gl. 10 kr. — Od sv. Katarine po č. g. fajm. 4 gl.

Za sv. Detinstvo: Iz Mokronoga po č. g. fajm. 40 kr. — Jan. Mencinger 1 gl. — Iz Vipave 50 kr.

Za novo cerkev M. D. v Suši: Č. g. M. B. 2 gl. — G. E. P. 50 gl.

Za sv. deželo: G. T. P. 1 gl.

Za sirotišnice v Jeruzalemu, Betlehemu in Nazaretu: Iz Vipave 1 gl. 50 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. M.: Prav dobre in umne misli; reč se mora dalje gnati in vresničiti, kar in kakor se bo dalo Domino adjuvante.